

ПРЕПОРЪКИ

Deliverable n.26

Съдържание

Цели	3
Цели на документа.....	4
FAS – Методология на проекта	6
Области на влияние.....	7
А. Биографичен подход за социални и емоционални умения.....	11
Б. Активна роля на групите и заинтересованите страни на общностите ...	13
В. Активна учебна и образователна среда.....	15
Г. Житейски и социални умения.....	17

Цели

С проекта „В училище е яко“ (FAS Fine at School), партньорството има за цел да работи върху емоционални компетенции за предотвратяване на ранното отпадане от училище, фокусирайки се върху началното училище и да концентрира вниманието върху учениците, които живеят в рискови райони и/или които са в неравностойно положение, за да подобри образователния опит на всички ученици и да намали явлението „отпадащи от училище ученици“.

За целите и резултатите на проекта „В училище е яко“ емоционалната интелигентност е когнитивна способност, специализирана в обработката на „гореща“ информация, за която се посочва, че между емоциите и емоционалната интелигентност съществува същата връзка, както между класическото разбиране за интелигентността и ученето, паметта, разсъжденията, мисленето и всички други „студени“ когнитивни процеси. „С други думи, емоционалната интелигентност включва способността да използваме информацията, която идва от нашите емоции по „интелигентен“ начин и след това да я възприемаме, използваме, разбираме и настройваме функционално за адаптиране към всяка ситуация и житейски контекст. „(Антонела Д’Амико Емоционална и мета-емоционална интелигентност, Ed. Mulino, 2018 г.)

В проектната лаборатория на FAS бяха сравнени дидактически стратегии и дейности, методологии и процедури за оценка, които могат да „работят добре“ в образователен контекст и ситуации, за да мотивират ученето и да подобрят ефективността на обучение в синергия с намеренията, във функция на повишаването нивата на компетентност на учениците и намаляване на процента на отпадане от училище.

По този начин, целта е да се консолидира ролята, изиграна от всички образователни участници и заинтересовани страни чрез:

- насърчаване на мерки за засилване на превенцията на ранното отпадане от училище и справяне с многообразието в учебната среда чрез печеливша методология, която отчита разликите между индивидуалните стилове на обучение и емоционалните компетентности на учениците в училище;
- изграждане и систематизиране на европейски педагогически практики и инструменти, основани на приобщаваща дидактика и на разнообразие от стилове на обучение, насочени към насърчаване на интеграцията на деца в неравностойно положение;
- подобряване на емоционалните и социални компетенции на учениците и създаване на учебна среда, в която разнообразието се оценява и никой не се чувства изключен;

- повишаване на компетентностите от учителите от начални и средни училища за изграждане на нови дидактически пътеки, които да бъдат включени в училищните програми за подобряване на емоционалните и социални компетентности на учениците и по този начин създаване на учебна среда, основана на приобщаваща дидактика;
- включване на родителите в популяризиране и прилагане на политики за повишаване на емоционалните компетентности и социалните умения на децата им, така че да се насърчи интеграцията и достъпа им до качествено общо образование;
- промотиране на постоянна платформа за взаимно обучение и взаимен обмен между националните органи, отговарящи за училищното образование, така че да се приемат общи политики, мерки и практики за прилагане на рамката и целите на ET2020.

Социалните умения и емоционалните компетенции трябва да се считат за ключов елемент в света на образованието. Тяхното признаване и валоризиране тласка към нов модел, който включва повишаване на квалификацията и преквалификация на преподаватели, цялостен растеж на уменията на учениците и силни действия за повишаване на осведомеността на родителите, а също и на общностите.

FAS има за цел да включи ученици, родители и учители в пътища за съвместно обучение и образование.

Цели на документа

Окончателният документ съдържа препоръки и предложения до Европейската комисия, органите, отговарящи за училището, семействата, доставчиците на обучение и заинтересованите страни от общностите, за гъвкаво интегриране на резултатите от проекта, като се вземат предвид спецификите на различните образователни системи, което от своя страна ще допринесе за подобряване на разработваните политики в тази област.

По-конкретно, документът подкрепя:

- интегрирането на експериментирани модели за превенция на ранното отпадане от училище по отношение на ученици, които живеят в рискови райони и/или са в неравностойно положение, в сътрудничество с техните родители и други участници на регионално и местно ниво, в други държави под ръководството на политици, и в други региони на участващите страни;
- включване на проектния подход и продуктите в стратегическите документи и програми за намаляване на процента на ранно отпаднали от училище на национално и регионално ниво, също чрез дефиниране на конкретни действия в годишните планове за действие, разработени за постигане на стратегическите цели.

Документът е разработен въз основа на резултатите от различните дейности по проекта

FAS (LCs, Forum of SHs; Training) и извлича индикации от резултата от дискусиите, проведени по време на **Форума на заинтересованите страни**, работил като платформа за сътрудничество и дискусия за включване в заключенията на широк кръг участници в процеса.

От обща гледна точка, резултатите от проекта показват, че стратегиите и процедурите, проведени в етапа на ориентация, са по същество подходящи и добре приети от целевите групи, но подходът трябва да се утвърди в образователните практики и за постигането на това е необходимо прилагането на цикли от интегрирани действия (съвместно обучение, семинари и лаборатории), включващи учители, родители, ученици и експерти от други свързани с образованието дисциплини.

По-специално, резултатите от проекта подчертават, че учителите и родителите трябва да бъдат включени в интегрирани образователни процеси, обхващащи учебни и извънкласни дейности, като същевременно подкрепят учениците чрез цялостна образователна стратегия.

Проектът потвърждава необходимостта от създаване на ефективни „образователни общности“, а не някакъв абстрактен модел; съгласно съгласуваните планове, в чиито център е училището, всички участници (включващи също културни асоциации, спортни организации, мултикултурни групи) трябва да проектират и реализират съгласувани действия, споделяне и валоризиране също на неформални, а не на формални учебни практики, като се обърне специално внимание на „емоционалните компетентности“.

Нещо повече, партньорството по проекта приема, че учениците трябва да бъдат включени проактивно от самото начало в образователните дейности, като не остават само бенефициенти на интервенции, идващи от „света на възрастните“.

Училището като система се състои от многобройни участници, които си взаимодействат помежду си, всеки със своето богатство от разнообразие и опит: ученици, семейства, учители, училищни мениджъри, социално-културния контекст, системата от норми и правила, регулиращи функционирането на самото училище, политическият избор на местните и централните администратори.

Партньорите са експериментирали набор от инструменти, насочени към откриване и подобряване на социалните и емоционални умения, като ги разглеждат като вътрешен потенциал. В този контекст училищната система носи отговорност за образователния успех на учениците, но се изискват обединени усилия за участие от страна на семействата и заинтересованите страни в общностите.

FAS – Методология на проекта

„Социалната сложност напредва, принуждавайки училището да налага все по-трудно съдържание, така че учителят трябва да бъде посредник със същата сложност, предлагайки дидактически и методически стратегии, които се опосредствяват, за да върнат тази сложност към същественото, да възстановят усещането за преподаването, разбирано като „смислена комуникация“. За да се случи това, отчасти е важно да се изоставят онези стари технически аспекти, които подчиняват човека на целта, която трябва да бъде постигната" (Марко Виницио Масони, Ragazzi si Cambia, Ed. UNICOPLI, Милано, 1999, стр. 191).

В изброени по-долу области се очертават раздели на потенциалните дейности в полза на валоризацията на емоционалните компетенции/намаляване на ранното отпадане от училище в съответствие със споделените ангажименти. Партньорството включва заинтересовани страни, групи от общности, в непрекъснат образователен процес, за да вгради нови идеи, обогатявайки дискусиата и възобновявайки изследването и експериментите. Работният подход, тестван успешно в предишни инициативи, включва:

- **ИЗСЛЕДВАЕНЕ НА ЗДРАВЕТО НА УЧЕНИЦИТЕ В УЧИЛИЩЕ**
- **ПЕДАГОГИЧЕСКИ МОДЕЛ, ОСНОВАН НА ЖИТЕЙСКИ УМЕНИЯ И ЕМОЦИОНАЛНИ КОМПЕТЕНЦИИ**
- **ОБУЧИТЕЛЕН КУРС ЗА УЧИТЕЛИ**
- **ОБУЧИТЕЛНИ ХЪТЕКИ ЗА РОДИТЕЛИ**
- **ОКОНЧАТЕЛЕН ПЕДАГОГИЧЕСКИ МОДЕЛ И СВЪРЗАНИ ИНСТРУМЕНТИ**
- **ОБЩНОСТИ ЗА УЧЕНЕ УЧЕБНИ ЦИКЪЛ**
- **ФОРУМ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ**

Общността за обучение и Форумът на заинтересованите страни подпомагат партньорите в разширяването и укрепването на мрежи от участници, ангажирани в прилагането на експерименти и подходи за развиване на социални и емоционални умения на учениците и борба с причините и факторите за ранното отпадане от училище. Референтен материал е наборът от качествени автобиографични въпросници за възприемането на учебната среда, емоционални компетентности, житейски умения, стилове на обучение, конфликти и дискриминация в класната стая.

Чрез **Учебните цикли** партньорите включиха учители и обучители в образователна пътека, насочена към споделяне на опит, мнения и мисли във връзка с Европейския педагогически модел, неговите практики и инструменти, разработени от партньорството на FAS. Участващите учители адаптираха практиките и инструментите към своята училищна среда, използвайки новаторски образователни дидактически пътеки с грижа за прилагане на нови подходи в училищните програми за подобряване на

емоционалните и социални компетентности на учениците и създаване на учебна среда, основана на приобщаваща дидактика.

Тази дейност допълва неформалните пътеки за обучение, насочени към родителите, като им дава възможност да наблюдават и следват дейностите по проекта, както и да научат повече за референтните дидактически инструменти и как да ги предлагат у дома.

След това, чрез онлайн общност за обучение, участниците са успели да взаимодействат помежду си посредством подкрепяща, приятелска платформа.

Дейността на **Учебните цикли** са доста подходящи, тъй като те действат като „образователен гарнизон“ с превантивен подход и функция. В действителност, има форми на ранно отпадане от училище, в които учениците не напускат учебните заведения, а остават в училище, дори когато са напълно неангажирани и немотивирани (Weis, Farrar & Petrie, 1989). За тези ученици училището вече не е избираема среда за растеж: мотивационната му стойност е пропукана, тъй като вече не е обект на инвестиция; по този начин физиологичните очаквания за личен успех и постижения се превръщат в извънкласни области (LeCompte & Dworkin, 1991).

В тези случаи, училището представлява нещо като контейнер, който продължава да има значение на афективно-реляционно ниво със своите социални последици, макар и изпразнени от значителната му стойност в рамките на житейския проект.

Области на влияние

Поради това, рисковите фактори, свързани с дискомфорта и отпадането от училище, са многобройни, взаимозависими и могат да варират от социално-икономически-културни фактори до семейни, лични, образователни и училищни фактори (Besozzi, 1990). Тяхното проучване и тълкуването на много факти е от основно значение за планирането и експериментирането на интервенции на контраста и превенцията.

В рамките на текущи мултидисциплинарни дейности и въз основа на предишен опит, партньорите се споразумяха да формулират препоръки в четири области съгласно допълващ и интегративен модел с други консолидирани проекти и инициативи.

Партньорите на FAS имат ясното съзнание, че отпадането от училище е феномен, при който е необходима важна превантивна намеса, а не само да бъде наблюдаван. Неблагоприятното положение, под каквато и да е форма, по-скоро социална, отколкото културна или икономическа, не трябва да засяга обучението на подрастващите ученици и да спира развитието им. Предвиждането на извънредната ситуация и подобряването на характеристиките на овластяването, са фундаментални нужди на училището.

A. Биографичен подход

Биографичният подход е стратегически в контекста на социалните и емоционалните компетенции. Тази стратегия изисква мултидисциплинарни инструменти за изследване и анализ, придружаващи образователни пътеки в съответствие с техника на стажуване, извън класната стая, с особено внимание към възрастовия диапазон на учениците – целева група.

В тази област се вземат предвид фактори на индивидуално ниво. Такива са психологическите характеристики на учениците, наличието на всякакви учебни затруднения и увреждания, откази и съпротива срещу училището, незаинтересованост, самовъзприемане, неадекватност, неуспехи (като резултати от обучението в първи клас). Всички тези фактори изглеждат тясно свързани с ранното отпадане от училище (Dalton, Gennie & Ingels, 2009).

Според проучвания и изследвания по FAS, значителна роля играе чувството за самоефективност. Учениците с по-добро възприемане на техните способности и по-голямо самочувствие имат по-голяма мотивация за учене и по-малка вероятност да отпаднат от училище (Alibernini, Lucidi, 2011; Batini, 2014). За учениците с обучителни затруднения и специални образователни потребности има по-голяма вероятност да отпаднат (Batini, ed., 2015) от училище.

Освен това, проектът FAS взема предвид семейните фактори. Връзката между ранното отпадане от училище и родителите с ниско ниво на образование продължава да бъде значителна (Lundetrae, 2011). Произходът на ученици от семейства в неравностойно културно положение би довел до ниски очаквания за училищни и академични успехи.

B. Активна роля на местните общности

Социално-икономическите фактори влияят на връзката на учениците с училището и ученето. Много международни изследвания и проучвания, които подчертават взаимозависимостта между социално-икономическите условия на семейството, резултатите от училището и общата продължителност на курса на обучение. Групи от деца в икономически неравностойно положение са изложени на по-голям риск от отпадане от училище, също поради натиска (изричен или имплицитен), който получават да станат икономически независими възможно най-скоро или във всеки случай да облекчат разходите на семейството си (Брадли & Renzulli, 2011).

Фокусът върху социалните и емоционални умения показва, че оперативната и еднаква роля на семействата, организациите на гражданското общество и общностите е от решаващо значение. Училището със сигурност има двигателна роля, но контекстът, в който е възможно ефективно да се борим с ранното отпадане от училище, да идентифицираме и правилно да интерпретираме „слабите сигнали“ и в положителна и перспективна визия да развием емоционалния и социален потенциал на учениците,

трябва да бъде мултидисциплинарно усилие.

В. Активна учебна и образователна среда

Важни са и факторите и динамиката вътре в училище. Начинът, по който се организира и развива преподаването, междуличностните отношения, които се установяват в училище, аспекти, свързани с организацията и функционирането на училището) по отношение на феномена на ранното отпадане от училище. От една страна се появява важността на отношенията учител-ученик (Trincherо & Tordini, 2011), от друга – ролята на неуспеха в училище: съществува силна взаимна връзка, например, между неуспехът и отпадането от училище (Batini, Bartolucci, Bellucci, Тоти 2015). Училищата с много големи класове изглежда имат отрицателен ефект върху академичните постижения на учениците (Balfanz & Legters, 2005).

Работата върху емоционалните и социалните умения предполага също трансформация на учебната среда, като училищната класна стая се превърне в приобщаващо, функционално място за учениците, и естествено се разпростира и върху други контексти на живота, в които е необходимо да се идентифицират образователно съвместимите функции и роли на надзора. Информационните технологии и разпространението на социалните медии предполагат дефинирането на друг контекст и среди на взаимодействие.

В представянето на дейностите по FAS, в проучването проведено от работни групи и в последващите образователни експерименти в училищния контекст, емоциите се оказаха силно свързани с учебните процеси; присъстващи в училищния живот и извън него, съставляващи градивните елементи на образователната рамка за живота. Доскоро обаче нямаше нужда да се излагат тези аспекти, нито възникна въпросът за необходимостта от роля на училището за формиране на емоционална компетентност (А. Пелай, „Емоционално образование“, Fabbri Ed.2016).

Г. Социални и емоционални умения

Ранното отпадане от училище е екзистенциално поражение и оказва дълбоко влияние върху емоционалния и социалния капацитет на учениците. Като се има предвид също така, че емоционалните и социални фактори се развиват с особена сила извън училището и след това в класната стая, те могат да бъдат усилены от друга динамика,

Ранното отпадане от училище представлява истинско „поражение“ на цялата система за обучение, чийто произход може да бъде проследен до синергичното действие на множество фактори: индивидуалните характеристики на учениците, които са загубени по време на нормалното обучение, техните лични цели и ценности, които ръководят поведението им, фактори на околната среда фактори, като характеристики на социалния, икономическия и културния контекст.

всички действащи лица и преди всичко училището, семействата и групите в общностите, трябва да споделят рамка справка за уменията, които трябва да се усъвършенстват, и конкретни проблеми, които трябва да бъдат решени.

А. Биографичен подход за социални и емоционални умения

Въведение

В контекста на FAS, методологията на биографичния подход трябва да бъде мултидисциплинарна и да включва множество контексти на дейности. Като се има предвид институционалната роля в образованието и професионалната експертиза, училището със сигурност има централна и координираща роля за тази фаза на работа, но участието на семействата и участниците в гражданското общество трябва да бъде активно и дефинирано.

Препоръки

По-специално, за учениците от началното училище биографичният подход трябва да бъде разработен с подкрепата на научни и образователни психологически умения и в контекст, отворен за културни и социални приноси. По този начин се подобрява възможността за ранно идентифициране както на благоприятни аспекти, така и на социални, емоционални и творчески нагласи и способности.

Образователната работа включва силна емоционална инвестиция, както и когнитивна и етична, а успехът на образователните дейности е тясно свързан с емоциите, чувствата и способността да ги управлявате. Емоционалната откъснатост и сантименталното безразличие могат да генерират обезличаване на работата, релационна несигурност и дискомфорт и могат да допринесат за повишаване на „афективния филтър“, споменат от Krashen (Принципи и практика при изучаване на втори език, Лондон, Prentice-Hall International, 1981), а именно неблагоприятни емоционални условия като безпокойство, страх, ниско самочувствие, които пречат на обучението. Успехът или неуспехът в училище зависи не малко от идеята, която ученикът има за способностите си, чувството за собствената си адекватност или неадекватност.

Поради това политиките трябва:

- да стимулират създаването на мултидисциплинарни групи (учители, родители, експерти в областта на психологията, експерти в творческите дисциплини и др.) за по-пълна реконструкция на биографичните аспекти;
- да насърчават разработването и изпълнението на обучителни дейности, активно включващи гореспоменатите групи в процесите на партньорско обучение и споделянето на проекти и програми;
- да насърчават, особено чрез повишаване на осведомеността относно училищната система, разширяване на образователната среда, работа с родителите и местните общности за създаване на места (във физически и релационен смисъл) за развитие на социални и емоционални умения извън границите на училищната институция;

- да насърчат споделени проекти с творчески и културни индустрии и със света на спорта;
- да се възползват от вече натрупания опит, разработете проекти, които включват „ученици експерти“ или „модели за подражание“ в образователни дейности за връстници;
- да включват активно семействата в проактивни дейности за мониторинг (не само наблюдение), които да се прилагат както офлайн, така и онлайн;
- да прилагат дейности (включително наставничество и менторство), като се грижат за целенасочена подкрепа на учениците, също за откриване на вътрешни таланти и валоризиране на положителните нагласи;

Б. Активна роля на групите и заинтересованите страни на общностите

Въведение

След осъзнаване на необходимостта от включването на семействата и имайки предвид, че същите семейства се нуждаят от подкрепа от гледна точка на повишаване на квалификацията и на осведомеността, важно е също да се определят оперативни области на компетентност, в които училищата и родителите действат съвместно чрез съгласувана и планирана образователна стратегия.

Напускането на образованието трябва да се тълкува като защитна изолация, която позволява на най-крехките ученици да не се чувстват завладени от страха и болката от това, че не знаят, не разбират и не са дълбоко свързани с интимните аспекти на образованието, личността на отделния ученик и емоционалното оцветяване, типично за взаимодействията в училище (Blandino & Granieri B., 1995, 2002; Granieri B., 2008).

В този смисъл:

а) **семеен измерение:** важно е да се реконструира семеен модел, при който социалният, емоционалният и културният растеж на човека могат да бъдат насърчавани ефективно. Трябва да се развиват културни и образователни дейности за родители, като се обръща особено внимание на усъвършенстването на техните майевтични умения и способности,

б) **лично измерение:** продължавайки дейностите, фокусирани върху дискалкулния, дислексия или дизортография и разстройства на вниманието и поведението като разстройство с дефицит на вниманието и хиперактивност, мултидисциплинарните групи също трябва да обърнат внимание на развитието на талантите, емоционалните и социалните умения и положителните аспекти на невроразнообразието;

в) **институционално измерение:** на училищно ниво трябва да се засили научното образователно сътрудничество с поведенчески експерти, социолози, медийни експерти и с културни и спортни организации, в съответствие с модели на неслучайно партньорство и целенасочени действия.

В споделените образователни предложения на FAS е обърнато специално внимание на „физическата страна“. Още от детството приоритетна роля е предназначена за телесността, „липсата на използване на тялото на човека, когато това трае твърде дълго, пречи да се развие самоконтрол, разбиране на възприятията, изпитване на взаимоотношения с другия и следователно да се развият необходимите социални и релационни умения за пълноценен социален живот“ (стр. 15 Simone Digennaro, Тяло и емоции в началното училище, Erickson, 2019).

Усещането за двигателни умения се отнася не само до специфични умения, но и до

„целия образователен подход, който се предлага в началното училище, който вече не трябва да бъде място, където човек се занимава изключително с умовете, а трябва да се трансформира в контекст, в който и тялото е неразривна част. Промяната се състои в опит да се даде същност на всички знания, включително тези, които обикновено се считат за по-абстрактни, като математиката (стр. 16-17, Digennaro, 2019).

Препоръки:

Чрез структурирани мултидисциплинарни групи трябва да се насърчават периодични дискусии и дейности и тези дейности също трябва да включват ученици, а моделът, който трябва да се приложи, е моделът на споделено и съвместно образование, фокусирано върху различни области:

- Област I: Мултидисциплинарната група като постоянен контекст за взаимно обучение и взаимопомощ;
- Област II: Семейството, прилагащо своите майевтични умения
- Област III: Периодично участие на секторни експерти
- Област IV: Създаване на образователна среда, включваща училище, дом, живот и социален контекст
- Област V: Участие на учениците в дейности по програмиране
- Област VI: Развитие на обучението на връстници и сред учениците

V. Активна учебна и образователна среда

FAS потвърждава областта на емоционалната интелигентност като основно образователно предизвикателство и освен това за целевата група по проекта (учениците), като се има предвид възрастовия диапазон и динамичните и еволюционни характеристики на емоционалните и социални способности на учениците.

Препоръки

Координираното, мултидисциплинарната и междуинституционална дейност върху социалните и емоционални умения е от съществено значение, още повече за възрастова група, в която се развива екзистенциалното, психологическото и когнитивното измерение. Тази дейност е отговорност на „общността“ и училището може да играе важна координираща роля, като поема функцията на образователна опорна точка и място на сближаване на методите и валоризация на опита.

Политиките трябва да включват:

1. Действия на образователните власти, насочени към:

- валидиране на практики за развитие на социалните и емоционални умения на учениците, при които ролята на семействата и социалните участници и общности се считат за изключително важни;
- консолидиране на мултидисциплинарните групи, признаване на тяхната роля и подобряване на техните дейности и резултати също чрез социалните медии;
- насърчаване на ангажирането на учениците по активен начин чрез развиване на дейности за партньорско обучение;

2. Действия, насърчавани от организации, отговорни за обучението на учители и други доставчици на обучение, насочени към:

- развиване на дейности за непрекъснато обучение и мултидисциплинарни инициативи, в съответствие с моделите за съвместно образование;
- организиране на дейности за партньорско обучение и партньорски проверки също на транснационално ниво;
- организиране на секторни дейности (семинари, лаборатории) чрез задълбочаване на специфични теми и проблеми;

3. Действия, насърчавани директно от училища, насочени към:

- организиране на дейности, които пряко ангажират учениците и ги превръщат в главни действащи лица при вземането на решения и разработването на обучителни дейности, методологии, избор на инструменти;
- включване на родители и учители в учебни пътеки с размяна на ролите;
- разработване на действия и дейности (курсове за обучение, семинари,

уъркшопи), които обръщат особено внимание на мултикултурализма и многообразието.

- популяризиране на опита на **Учебните цикли**, за да се обърне внимание и да се увеличи разнообразието в класните стаи и за справяне с межкултурните конфликти и дискриминацията, разрешаване на конфликти, предаване на фундаментални ценности, насърчаване на активното гражданство, създаване на толерантна училищна среда, където никой не се чувства изключен, чрез методология на участието. Чрез Учебните цикли, ще бъде възможно:
 - Споделяне на опит, мнения и мисли относно педагогически модели
 - Адаптиране на практиките и инструментите към специфичната училищна среда на целевата група
 - Изграждане на нови дидактически пътеки, които да бъдат включени в учебните програми на училищата.
- идентифициране на функцията на медиатор/фасилитатор, ръководещ дейностите на Учебните цикли за управление на процеса, не „експерт” или „учител” в традиционния смисъл, а образователна роля, способна да създаде и развие съвместни учебни процеси, които стимулират и насърчават участниците:
 - да търсят активно знания;
 - да поставят във фокуса развитието между участниците и да задават правилните въпроси;
 - да подчертават развитието на диалога между участниците и насърчават участниците да обсъждат решения и да задават въпроси помежду си;
 - да развият екипния дух, така че участниците да се чувстват сигурни;
 - да укрепват самочувствието на участниците;
 - да прилагат общ поглед върху процеса на познание, който дава възможност на участниците да прилагат наученото в ежедневни ситуации;
 - да насърчават сътрудничеството между участниците.

Особено внимание трябва да се обърне на значението на „приобщаващото обучение“ на учителите, т.е. на необходимостта от системни дейности за устойчиво образование, което да взаимодейства със старите и новите рискове от образователна бедност. Процесът на обучение подчертава значението на гарантирането не само на социалното приобщаване (сред целите за устойчиво развитие – ЦУР, от Програмата до 2030 г.) и правото на образование за всички, но и на образователния успех в перспективата на Новия индекс за „включване“, посочвайки неговите основни инструменти: образование и справедливо училище; наблюдението и изучаването на „човешкото функциониране“, както и действия за борба с ранното отпадане от училище.

Г. Житейски и социални умения

Според to Carugati и Selleri (2001), „социалните взаимодействия са в основата на изграждането на индивидуални умения и [...] притежанието на индивидуални умения с определена сложност позволява на индивида впоследствие да участва във все по-сложни социални взаимодействия“.

Препоръки

На ниво образователен модел, това мнение за социалната същност на човешкото същество води до изключително внимание на принципа на „смислената връзка“ (Роджърс, 1969), първоначално приложен върху динамиката между учител и ученик и който може да допринесе за превръщането на различията в стойност.

FAS показва как този модел на взаимоотношения трябва да стане многорелационен според опита:

- по отношение на развитието на ролята на учителя: без да се отказва от ролята на възпитател, учителят трябва да обогати своя набор от умения с мултидисциплинарни умения и във всеки случай да бъде в състояние да организира пътя на социалния и емоционалния растеж на своите ученици според по-широка визия, включваща друга експертиза;

Учителят, „рефлексиращ професионалист“, е в състояние да разгледа практиката и опита, за да подобри бъдещите си действия: колкото повече учителят рефлексира върху вече внедрените практики, толкова повече ще може да идентифицира онези ключови проблеми, които могат да бъдат засилени обучение. (Рефлексиращият практикуващ. За нова епистемология на професионалната практика, Доналд Алън Шьон, 1999).

- що се отнася до съдържанието на образованието и обучението: изключително важно е да се насърчават образователни практики, основани на творчество, изкуство, спорт и да се внедрят методологии за откриване на таланти, докато се справяме с нагласите и тенденциите при отпадането от училище;
- по отношение на цялостния подход: аспектът на „смислената връзка“ трябва да се превърне в основния характер на взаимоотношенията в мултидисциплинарни групи (учители, родители, външни експерти) като модел и добра практика за определяне, това трябва да се развива не само като образователно съдържание/предмет на преподаване или обучение, но и преди всичко като трансверсална методология и релационен стил; учениците трябва да бъдат поставени в центъра на дейностите на мултидисциплинарите групи.